

## الدرس الثامن

### المعرب و المبنى

المعرب : به کلماتی که حرکت حرف آخر آن ها بر اساس موقعیت آن ها ( فاعل ، مفعول ، مبتدا ، خبر و ..... ) در جمله تغییر می کند معرب گفته می شود .

مثال : الطالبُ فی الصف - مبتدا و مرفوع

دخل الطالبُ فی المدرسة - فاعل و مرفوع

رأیت الطالبَ فی الصف - مفعول به و منصوب

المبنى : به کلماتی که حرکت حرف آخر آن ها هیچگاه تغییر نمی کند و همیشه ثابت است مبنى گفته می شود .

مثال : ذلکَ الطالب فی الصف - مبتدا و محلاً مرفوع

دخل ذلکَ الطالب فی المدرسة - فاعل و محلاً مرفوع

رأیت ذلکَ الطالب فی الصف - مفعول به و محلاً منصوب

کلمات مبنى : ۱ . فعل ها : ماضی ۱۴ صیغه ، امر ۶ صیغه مخاطب و مضارع جمع مؤنث ( صیغه ۶ و ۱۲ )

۲ . حروف : تمامی حروف

۳ . اسم ها : مهمترین اسم های مبنى عبارتند از :

۱ . اسم های اشاره « جز مثنی » : هذا ، هذه ، ذلک ، تلک ، هؤلاء ، اولئک

۲ . اسم های موصول « جز مثنی » : الذى ، التى ، الذین ، اللاتى ، من ، ما

۳ . ضمایر متصل و منفصل

۴ . اسم های استفهام : من ، ما ، کیف ، متى ، أين ، لماذا ، ماذا ، کم ...

۵ . اعداد ۱۱ تا ۱۹ « جز ۱۲ »

۶ . اسم های شرط : من ، ما ، إن ، أينما ...

حرکت حرف آخر کلمات مبنى دارای ۴ حالت است :

۱ . مبنى على الفتح : ذلک ، تلک ، هو

۲ . مبنى على الضم : نحن

۳ . مبنی علی الکسر : لَ ، بِ ، هَـ ، أَنْتَ

۴ . مبنی علی السکون : مَنْ ، هُمْ ، کَمْ

نکته : در فعل های مبنی حرکت آخرین حرف اصلی خود فعل ( حرکت آخرین حرف ریشه فعل ) معیار است .  
مثال : ذهبوا : مبنی علی الضم ، ذهبَ : مبنی علی الفتح ، ذهبتم : مبنی علی السکون ، ذهبن : مبنی علی السکون

www.r-arabic.ir